

2019-10-14

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2019/789

Kommunstyrelsen

Regional plan för förnybara drivmedel och elfordon

Yttrande över remissförslag till Länsstyrelsen i Stockholms län

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslaget yttrande till Länsstyrelsen i Stockholms Län enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelse daterad den 14 oktober 2019.

Sammanfattning av ärendet

Länsstyrelsen i Stockholms län har skickat Regional plan för infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon på remiss till Nacka kommun. Syftet med planen är att ge kunskap om nuläge och vägledning kring hur etablering av publik infrastruktur för förnybara drivmedel bör ske i länet för att beslutade miljö- och klimatmål ska kunna nås.

Utgångspunkten är att de förnybara drivmedel som finns på marknaden i dag är de alternativ som främst har möjlighet att bidra till omställningen av länets transportsektor eftersom stora insatser behöver ske i närtid om utsläpp av växthusgaser från transporter ska minska med 70 procent jämfört med 2010 enligt 2030-målet. För att uppnå en diversifiering av förnybara drivmedel samt optimera insatserna framöver bör primära drivmedelsval prioriteras i följande ordning: 1. El (inkl. vätgas), 2. Biogas, 3. Etanol. Sekundära drivmedelsval är 1. Biodiesel, 2. Fossila drivmedel (drivmedel med lågt förnybart innehåll).

I förslaget till yttrande konstateras att det är positivt att Länsstyrelsen i Stockholms Län pekar ut prioriterade drivmedelsval då det behövs en tydlig riktning i hur regionen ska handla framöver. Det finns dock flera oklarheter och svårigheter att arbeta vidare med i den föreslagna planen. Planen bör även rikta sig till och inbegripa näringslivets aktörer, inte minst för att kunna hålla takten i omställningsarbetet fram till 2030. Det är positivt att den regionala planen inbegriper ett initiativ till en länsövergripande överenskommelse mellan Region Stockholm, Länsstyrelsen och länets kommuner kopplat till den föreslagna strategiska drivmedelsinriktningen. Även regionala aktörer som producerar, distribuerar och säljer drivmedel samt el bör bjudas in till aktiv samverkan för planen ska kunna genomföras till 2030.

Ärendet

Länsstyrelsen i Stockholms län har skickat Regional plan för infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon på remiss till Nacka kommun. Remissyttrandet ska skickas till Länsstyrelsen senast den 1 november 2019. Nacka kommun har dock beviljats anstånd till den 6 december.

Syftet med planen är att ge kunskap om nuläge och vägledning kring hur etablering av publik¹ infrastruktur för förnybara drivmedel bör ske i Stockholms län för att beslutade miljö- och klimatmål ska kunna nås. Utgångspunkten är att de förnybara drivmedel som finns på marknaden i dag (el, biodiesel, etanol, biogas och vätgas) är de alternativ som främst har möjlighet att bidra till omställningen av länets transportsektor eftersom stora insatser behöver ske i närtid om utsläppen från transporter ska minska med 70 procent jämfört med 2010 enligt 2030-målet². Fokus ligger på att säkra tillgång till förnybara drivmedel. Planen utgår från en nulägesbild samt scenarier för framtida utveckling och behov av biodrivmedel och laddinfrastruktur för vägtrafik fram till 2030 med utblick mot 2045. All vägtrafik täcks in, både privat och offentlig samt såväl person- som godstrafik i Stockholms län.

För att optimera och prioritera insatser framöver i Stockholms län så har en sammanvägning gjorts av framtagna framtidsscenarier, analys av påverkan på flera olika miljö- och samhällsmål samt redan beslutade mål i lokala och länsövergripande strategier och program. Den samlade bedömningen har resulterat i en övergripande strategisk drivmedelsinriktning för länet. Här anges också vilka etableringssinsatser som prioriteras på kort sikt (inom 5-6 år), men även visa på behov på längre sikt (5-10 år). För att uppnå en diversifiering av förnybara drivmedel samt optimera insatserna framöver bör primära drivmedelsval prioriteras i följande ordning: 1. El (inkl. vätgas), 2. Biogas, 3. Etanol. Sekundära drivmedelsval är 1. Biodiesel, 2. Fossila drivmedel (drivmedel med lågt förnybart innehåll).

Omställningen till förnybara drivmedel och elfordon kräver engagemang, innovation och handlingskraft från samhällets alla aktörer. Det är viktigt att betona att samtliga kommersiellt tillgängliga förnybara alternativ behöver öka betydligt för att 2030-målet för transportsektorn ska kunna nås.

I planen presenteras en översiktlig fördelning av de tillkommande laddpunkterna³ och tankstationerna på kommunnivå genom att ta hänsyn till befolkningsmängd, nuvarande fordonsflotta, behov av grundläggande infrastruktur samt genomfartstrafik. För det högst prioriterade drivmedlet el bedöms behovet vara 3000 snabbbladdpunkter till 2030 för

¹ Energimyndigheten definierar publik laddning som "en laddstation som står placerad där vem som helst kan ladda bilen, till exempel utmed landsvägar, i parkeringshus, vid köpcentrum, vid infartsparkeringar eller resecentrum."

² Länsstyrelsen har regeringens uppdrag att med ett långsiktigt perspektiv främja, samordna och leda det regionala arbetet kring energiomställning och minskad klimatpåverkan. Inom ramen för uppdraget och mot bakgrund av de långsiktiga energi- och klimatpolitiska målen – som har beslutats av riksdagen – ska länsstyrelserna bland annat leda arbetet med att samordna åtgärder för fossilfria transporter. Inom ramen för arbetet med de regionala Klimat- och energistrategierna, i dialog med Energimyndigheten och Trafikverket Stockholm, ska Länsstyrelserna ta fram regionala planer för infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon.

³ Ett gränssnitt där ett elfordon i taget kan laddas. En laddstation kan ha en eller flera laddpunkter för laddbara fordon.

Stockholms län. För Nackas vidkommande innebär det 193 snabbladdpunkter⁴. I slutet av 2018 fanns det över 600 publika laddstationer i Stockholms län, varav 130 utgjordes av punkter för snabbladdning. Av dessa ligger nästan hälften i Stockholms stad.

Tanken är att kommuner ska kunna ha stöd av planen för förnybara drivmedel och elfordon i det löpande fysiska planeringsarbetet med översiktsplaner och detaljplaner. Då mycket händer vad gäller utveckling av fordon och drivmedel och en stor del av utvecklingen ligger utanför länsstyrelsens, Region Stockholms och länets kommuners rådighet, avses planen följas upp och uppdateras regelbundet.

Enhetens bedömning och förslag till yttrande

Initiativet till en regional plan för förnybara drivmedel och elfordon välkomnas. Det är positivt att Länsstyrelsen pekar ut prioriterade drivmedelsval då det behövs en tydlig riktning i hur regionen ska handla framöver. Det kan dock noteras att det finns flera oklarheter och svårigheter att arbeta vidare med planen utifrån hur den är utformad. Flera av de föreslagna åtgärderna kräver att marknaden skapar lösningar, och omställningen måste ske på flera plan samtidigt. Planen behöver därför även bör rikta sig till och inbegripa näringslivets aktörer, inte minst för att kunna hålla takten i omställningsarbetet fram till 2030. Men innan en föreslagen utbyggnad av 3 000 snabbladdpunkter kan ske i Stockholms län måste stamnätets⁵ kapacitet tryggas. Parallellt med att en föreslagen utbyggnad av 3000 snabbladdpunkter för elfordon kan ske i Stockholms län, måste stamnätets kapacitet byggas ut och tryggas.

Det kan konstateras att en länsövergripande överenskommelse mellan Region Stockholm, Länsstyrelsen och länets kommuner kopplat till den föreslagna strategiska drivmedelsinriktningen kan få många positiva effekter. Det skulle kunna leda till tydliga åtaganden som samlar alla kommuner i länet kring upphandling, infrastruktur och produktion av förnybara drivmedel. Vidare föreslår enheten att regionala (och nationella) aktörer som producerar, distribuerar och säljer drivmedel samt el bör bjudas in till aktiv samverkan för att planen ska kunna genomföras till 2030.

Nackas insatser

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting varierar kostnaden för att etablera en snabbladdningsstation mellan totalt 0,25-0,8 miljoner kronor (år 2016). Nacka kommun avser inte att lägga skattemedel på att bygga ut egna laddningsstolpar, däremot jobbar kommunen med etablering av normalladdning i exploateringar på kommunal mark, vilket säkerställs i markanvisningsavtal. Det kommunala bolaget Nacka Energi AB har i sin affärsplan att se till att det finns kapacitet i elnätet fram till de punkter där laddningsstationer finns. Det ingår också att utveckla och erbjuda denna typ av stationer på kommersiella grunder, vilket kräver samverkan med fastighetsägare.

⁴ Snabbladdning: En laddpunkt med en maximal laddeffekt på mer än 22 kW. 2019-10-07 finns 2 publika snabbladdpunkter inom en laddstation i Nacka kommun. Källa: <https://www.uppladdning.nu/Map.aspx>.

⁵ Stamnäten i Stockholms län är i många fall gamla och underdimensionerade för en växande region och klarar inte av att leverera tillräcklig elkraft. Ett ökat antal elfordon kan öka riskerna. Svenska kraftnät bedömer att tidshorisonten för när förstärkningen av stamnätet kan vara klart är minst tio år.

Energi- och klimatrådgivarnas⁶ insatser är av stor vikt för att Sverige ska klara sina åtaganden enligt flera olika EU-direktiv. Dessa insatser behöver ske parallellt med arbetet med de publika laddningsplatserna. Det senaste året har exempelvis Nackas två energi- och klimatrådgivare haft fokus på ”Fixa laddplats” (och ”Fixa Solpanel”). Satsningen stöds ekonomiskt av energimyndigheten. Där finns också möjlighet att få bidrag med upp till hälften av kostnaden för inköp och installation av laddplatser.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet innebär inga ekonomiska konsekvenser för Nacka kommun.

Konsekvenser för barn

Beslutet innebär inga konsekvenser för barn i Nacka kommun.

Handlingar i ärendet

- Bilaga 1 Enheten för strategisk stadsutvecklings förslag till yttrande daterat 2019-10-14
- Bilaga 2 Regional plan för infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon

Andreas Totschnig
Chef
Enheten för strategisk stadsutveckling/
Biträdande stadsbyggnadsdirektör

Henrik Svensson
Översiktsplanerare
Enheten för strategisk stadsutveckling

⁶ Klimat- och energirådgivningen vänder sig till privatpersoner, bostadsrättsföreningar och till mindre och medelstora företag med tips och råd om hur de kan påverka sin energianvändning och hur man gör för att påverka miljön så lite som möjligt.